

2. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку: монографія / В. В. Зянько. Вінниця: УНІВЕРСУМ. Вінниця, 2008. 397 с.
3. Кравченко М. С. Сучасні проблеми розвитку підприємництва в Україні // *Проблеми та перспективи розвитку економіки Донбасу і Приазов'я* : Міжнар. наук.-практ. конф. (Маріуполь, 25-26 травня 2017 р.) : матеріали доп. / ДВНЗ «ПДТУ». Маріуполь. 2017. С. 204–205.
4. Сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
5. Сучасні тенденції та перспективи розвитку підприємництва в Україні за умов інтеграційних процесів / Т.П. Смелянська, І.Р. Мацюк // *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 3(3). С. 249–252. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3%283%29__51

Молочкова В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ
ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА**

У сучасному світі фактор якості стає визначальним для економічного зростання, підвищення рівня життя людей, збереження навколишнього середовища, в цілому для сталого розвитку суспільства. Методи ефективності системи управління якістю, сьогодні потребують переосмислення. Існуючі на сьогодні проблеми управління якістю визначають необхідність розвитку теорії та економіки якості для забезпечення сталого розвитку підприємства з позиції системного підходу, розробки механізму економічного управління якістю і моделей системного аналізу. Зараз є невирішені питання, пов'язані з економічним управлінням якістю з позиції системного підходу і системного аналізу, наприклад, такі як: недостатня розробка в теоретичному і методичному плані задач побудови системи економіки якості і економічного управління якістю для забезпечення сталого розвитку підприємства; слабка економічна мотивація впровадження інтегрованих систем управління якістю; недостатність досліджень ефективності системи економічного управління якістю та відсутність в повному обсязі формалізованих підходів до побудови моделей системного аналізу ефективності управління якістю.

Система управління якістю – це спеціалізована організація у виробничій системі. Головне в цій організації – це документування всіх процесів, пов'язаних з виробництвом, від закупівлі матеріалів до доставки готової продукції споживачеві. У багатьох випадках це призводить до кардинальних змін у технології та організації виробництва на підприємстві. Забезпечення якості на підприємстві можливе лише тоді, коли всі процеси – технічні, технологічні, організаційні – взаємопов'язані за допомогою управління якістю [1, с. 65]. Якість – це система, і цією системою потрібно керувати.

Контроль якості збігся з переходом людства від врожаю до виробництва (за тисячі років до нашої ери). На той час якість контролювалась виробником. Промислова революція призвела до необхідності розділення функцій виробництва та контролю якості. Таким чином, функція контролю якості, яка була передана від виробника керівнику виробничого процесу, збереглася донині [2, с. 604].

Ключовим словом було «запобігання» дефектам, а не «виявлення» їх. Клієнти поступово, починаючи з найважливіших галузей – авіаційної, оборонної, автомобільної та інших перейшли до вимог щодо впровадження стандартів систем забезпечення якості, вимагаючи при цьому відповідність чинним стандартам на продукцію.

Гарантія якості це офіційно задокументована система управління якістю; первинна профілактика, ще до виникнення конфліктів; неплановий, відповідальний менеджмент; забезпечення максимальної довіри користувачів; ефективна організація та функціонування [3, с. 8].

Основні вимоги до якості зумовлені наданням споживачам та їх працівникам необхідних послуг; постановці чітких і досяжних цілей; впровадженням задокументованої системи управління якістю та задокументованим розробленим процедурам, а також наявністю систематичного ефективного аналізу. Ефективність управління якістю значною мірою залежить від культурних взаємовідносин на робочому місці. Дуже важливо, щоб усі працівники сприймали першочергову потребу в якості.

Загальні методи забезпечення якості, як правило, включають маркетинг, порівняльний аналіз, аналіз проекту, оцінка постачальника, методи контролю, аудит продукції, аудит процесів, аудит системи [4, с. 179]. Таким чином, показник ефективності управління якістю характеризується багатьма показниками, такими як задоволеність покупців, продуктивність праці, ефективність керівництва, результативність діяльності, мотивація та навчання персоналу, прибутковість, рентабельність і інше, що визначається багатовимірним поданням управлінських процесів, ресурсної бази, різних видів результатів в області якості.

Складність оцінки ефективності управління якістю полягає в багатоплановості даної категорії, що включає великий ряд показників різних областей діяльності: економічної, технічної, соціальної, іміджевої та інших. Економічне управління якістю засноване на базових принципах загального управління, але має функції, пов'язані з характером менеджменту якості і його систем, заснованих на принципах управління щодо досягнення цілей стратегічного розвитку, найважливішою з яких є рівень задоволеності замовника та інших зацікавлених сторін при раціональному використанні ресурсів.

Таким чином, в сучасних умовах нестабільності економіки, соціального неблагополуччя і екологічних проблем зростає актуальність розвитку суспільства, побудованого на основі ефективної системи управління якістю як базової основи економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Гвініашвілі Т.З., Буцак Ю.О. Науково-методичний підхід до оцінювання ефективності системи стратегічного планування на підприємствах металургійної галузі. *Управління розвитком*. ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Харків: 2017. № 3-4. С. 62-67.
2. Гринько Т.В. Адаптивный подход к инновационному развитию системы управления качеством продукции предприятия. *Стратегия качества в промышленности и образовании: Материалы VI Международной конференции: в 4-х т. (г. Варна, Болгария, 4-11 июня 2010 г.)*. Дніпропетровськ, Варна, 2010. С. 603-606.
3. Grynko T. (2018) Methodological approaches to improve the quality of enterprise management. *Competitiveness of entrepreneurial structures: features and prospects: Collective monograph*. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom. P. 4-12.

4. Hviniashvili, T., Grynko, T. (2019) Innovative strategies of business entities staff management. *Управління розвитком суб'єктів підприємництва в умовах викликів XXI століття: Колективна монографія*: за заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Біла К.О. С. 174-203.

Молошна О. Л.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА
В СФЕРІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ**

Малий бізнес є надзвичайно важливим гвинтиком для економічного апарату будь-якої країни. Проте, на відміну від великого бізнесу, за умов кризи суб'єкти малого підприємництва погано адаптуються і, переважно через відсутність достатнього фінансового резерву, швидко банкрутують.

Так, економічний спад, спричинений пандемією COVID-19, завдав болісних збитків для малого бізнесу в Україні та усьому світі. За даними Спільки українських підприємців лише за березень 2020 року збанкрутіли і були вимушені закрити свій бізнес близько 6% суб'єктів малого підприємництва. Для середнього бізнесу зазначено падіння доходів на 25-50%, а для великого – 10-25%.

Криза, викликана пандемією COVID-19, зробила особливою гостротою потребу в добре розробленому, обґрунтованому фактичними даними та добре забезпеченому регулюванні. Уряди усього світу були змушені розробляти надзвичайні відповідні заходи у контексті, коли клінічна картина вірусу не була до кінця зрозуміла, та з відсутністю надійної доказової бази щодо ефективності заходів стримування. Особливо чутливою до наслідків пандемії виявилась сфера гостинності і, зокрема, ресторанного бізнесу. Так, за оцінкою McKinsey Global Institute [1], в Європі на ринку праці під загрозою скорочення близько 13,4 мільйона місць в ресторанному бізнесі, близько 11 мільйонів в сфері продажів і роботи з клієнтами в торгових центрах і не продуктивних магазинах.

Адміністрації у всьому світі реагували на кризу за допомогою цілого ряду регуляторних інструментів, включаючи первинне та вторинне законодавство, а також незаконодавчі зміни (наприклад, вони включали послаблення режимів інспекцій, відмову від сплати ліцензійних платежів або терміни) для здійснення термінових реформ, що впливають на цілий ряд напрямки політики, наприклад охорона здоров'я, системи реагування на надзвичайні ситуації, законодавство про конкуренцію. Наприклад, в Італії для готельного і ресторанного бізнесу, сфери туризму, культури та розваг, а також організації заходів передбачено звільнення від ПДВ та соціальних платежів. Державний регулятор у сфері енергетики, мереж і навколишнього середовища AREGA оголосив про зниження роздрібних цін на газ у другому кварталі на 18,3%, на електрику – на 13,5%. В Німеччині передбачені субсидії в розмірі близько трьох мінімальних заробітних плат для мікропідприємців – власників кафе, ресторанів, готелів.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на надання додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з розповсюдженням